

Громадська Думка

Часопись полонених Українців у Вецлярі.

ВИХОДИТЬ ЩО ТИЖНЯ В СУБОТУ.

ЦЕРЕДІЛАТА:

На місяць . — м. 50 ф.
„ 3 місяці . 1 „ 50 ф.

(Цена 1 прям. в таб. 5 ф.)

АДРЕСА:

Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
— in Wetzlar. —

ВИДАЄ „ВИДАВНИЧЕ ТОВАРИСТВО ІМЕНИ Б. ГРІНЧЕНКА“.

Ч. 27. (166).

Субота, 26. травня 1918.

Рік IV.

Події на Україні.

Дебата у Головній Виділі
Райхстагу.
(Закінчення).

Посол Гале (з поступовою партією). Впадає в очі те, що ратифікація (потвердження) мирового договору з Україною ще досі неподілена. Не можна отже жалувати ся, що Україна не сповнила своїх зобовязань, як довго вони через відсування ратифікації не обов'язують. Військо готове нам небезпеку позбавити нас в будуччині можливостей, які воно само добуло оружжем. Здається ся добре військові люди в завідгах лихими політиками, бо вони мають нахел аломити ошір силами і вони правдиві розважавати тільки завдання теперішності, а не завдання будущини. В політичних питаннях повинно військо підлягати політичній управі. Так не єде, щоби кождий мав свою власну політику. Східна питання творить одноцільну, незвичайно важливу проблему (питання). Але яку ціль поставила собі влада військом?

Політична управа? Належить поступати після тривких прізвідних ліній одноцільно. Чому приказ в справі засіву ланів генерала фон-Айхгорна проголошено населенню, коли він звертається тільки до військових під часін? Річево в цей приказ без ціли і не може осагнути своєї цілі, хиба осагне він як раз спротив. Чи поступовання проти Ради обговорено наперед з місцевими комісарами, чи пошищено його самоволі? Тамошньому правительству від днями частину поваги, як бувшому так і теперішньому. Звязок цілого поступування з установленням нового правительства в безсумнівний. Це дивно, що ми попереду не могли довідати ся нічого про заговор на нас, щойно тільки від арештування Доброго. Такі справи треба було лишити місцевому правительству. Проти політичного судів повстають найбільші сумніви. Салдати вже поможуть собі самі. Тому не повинні ми полевими судами стягати на себе цілу ненастивість населення на Україні.

Як вкінці повстало нове правительство? Через припадковий від селянського конгресу? Очевидно ми спіділали на користь великих власників і капіталістичних кругів. Звертає увагу зміст проклямії нового гетьмана про земельну власність. Ми не віримо, щоби селяни були обурені вивлащенням великого посполітства. Нічого не можна дати також на запевнення гетьмана про його пріязнь до Німеччини. Нове міністерство велькоруське, і це є незрозуміле, що члени міністерства предложили нам свої услуги, а що менше зрозуміле, що Німеччина їх вибирає. Поможім тому правительству скріпати ся, то промостимо дорогу до сконсолідованих (зединення) Ресії. Як що ми цього не хочемо, то мусимо провадити іншу політику, як досі ми вели в пограничних державах.

Посол Стадеман (з національних лібералів): Приказ засіву ланів мав бути оголошений і в румунській мові. Мировий договір з Україною повітіла ми з радістю, тим більше пожаліємо з новими подіями, які насувають нам цілу східну проблему. Ми мали намір підпирати самостійницькі стремління окраїнських народів, щоби ослабити Росію. Наша політика на Україні працює в противі напрямі. Господарські причини, себто питання виживлення для осередніх держав в рішучо найважливіша для внутрішньої і військової політичних відносин. Тому треба піднести військовими силами слабе правительство. Тому не може нам бути байдужа земельна політика, яка нас не обходить в нормальних відносинах. Ми мусимо собі зачевнити довіру збіжжа навіть в тою небезпекою, що повалити ся правительство. Поступування проти Ради, способу арештування (укр. правителів) не можеми одобрити, і вони довго буде грати роль проти нас. Військові полководці не мали підконтрольного інтересу виступати з насилиством і розтрачувати свої сили.

Нове правительство на Україні утворилося за співучастю Німеччини. Це в зовсім зрозуміле і неноспориме. Російська буржуазія, давніша підпора імперіалізму, бореться тепер за своє поєднання і тому змінила свій настрій проти Німеччини. Вона хоче тепер радше обезпечення від Німеччини, як небезпеку анархії. У війні не дастися ся все обійти веденням короткозорової політики. Проблема виживлення в така покупка, що все інше мусить уступити. Лояльні перекладення означеної договору в самозрозумілі. Україна мусить вдоволити ся, що наші товари до обміну будуть доставляти ся час від часу.

Граф Весткарн (з консервативної партії) жалував, що зобов'язання України тривають тільки до 31. липня, що до питання форми правління України, то обходить вона тільки оскільки вона доторкає інтереси Німеччини. Як гетьман скочить до Ради, то немає ніякої підстави йому противити ся.

Носек (соціаліст) не вдоволяється заявкою віце-канцлера в справі одноназадності військової і політичної влади. Для східної політики мусить бути важне речення: „Ein Mann ein Wort“, то в слово свято додержати! З початку пляновано розумні способи на Україні, зараз виконує власті військове слово. Може тим способом дістичи ся більше збіжжа, але тим слід ся тільки ненависті. За пожалування гідні події на Україні в відповідальній військовій начальний командант. Вороже становище українських селян в зрозумілі.

Штадеман (з національної партії): Не було ніякого вмішування у внутрішні українські відносини через наші поради в земельній справі. Наш виділ нараджував ся в найтешійшій згоді з українськими представниками. Обіжник нового гетьмана виходить з погляду, що так далі не може бути, як було досі. Ніяко-

го впливу на се не маємо ми і не можемо мати. Виловлені збіжжа від українських селян єде тяжко. Та відносини не всюди однакові. В поодиноких випадках удається купити збіжжа. А впрочому, коли наші селяни примушуються доставляти збіжжа, то не можна не розуміти, чому і на Україні не належить примусити сповнити обіцяні договором зобов'язання. Ми стараємося ся йти на стрічку потребам українських селян товарообміном. Се в зовсім виключене тільки че раз купці купувати збіжжа. Коли говорить ся, що ми добуваємо від України вончне відшкодування, то високі ціни, які ми мусимо платити, вказують як раз противну річ. Фрейгер ф Рехенберг (з партії центра). Обіжник в справі засіву ланів міг тільки завершити наш успіх. Треба припускати, що фельдмаршал не знав його точно.

Історія в новим гетьманом є дивовижна. Члени нового кабінету своїм образованням і свою дотеперішню діяльністю стоять більше до інтересів Великоросії і зовсім далі від української селянської Республіки своїми всіма поглядами. Соціал-революціонерів всіх уважати соціалістами — похідка. Як можна подумати, що нове правительство може працювати, коли вони не мають ніяких корінів серед селянської людності? Тільки, утворені для торговельного руху з Україною, невідповідно зложені. Чи відповідають наші доставлені товари скількох збіжжа, якого ми домагаємося від України? Доставлене вугле не входить в рабуху, бо селянин, який має доставляти збіжжа, не потрібує вугля. Перервані переговори поміж Україною й Великоросією мусять назад відновитися. З Білорусь мається справа подібно як в Україні.

Фон-Грезе (консерватист), домагається ясної політики, жалував промахи, які случилися на Україні.

Поляк Траяничевський домагається ся, щоби приватна власність була відбудована і запитує, коли вернутися на Латвії вигнані поміщики.

Стадеман, національний ліберал, говорить, що українські політичні відносини не можна міртвою, яку прикладається до старих культурних країв. Гаазе, незалежний соціаліст, радить направити помилку там, що Німеччина відтягне негайно своє військо з України.

Вкінці забрав слово в справі політики на східних областях знов віцеканцлер Шеер і сказав про Україну між іншим таке: Про Польщу не можуть рішати виключно Німеччина й Поляки, тут має ще яке слово Австро-Угорщина. Подібна справа з Україною. Мусимо пождати, поки буде під рукою дійсний матеріал. Яке роздрібнення повстало через обіжника генерала Ф. Айхгорна в справі засіву ланів, як його в сфальшованім тексті оповіщено, і хто нині з нас буде перечити, що треба було безумовно натиснути в нашого боку на правительство і населені на Україні,

райні, щоби ми дістали запевнене нам договором збіжжа? В прочому мене дивує, що в справі переведення способів на Україні не звернено до генерала Гренера, мужа довірия Райхстагу, який мав давніше довірія. Він є людина, якої треба поставити на тім становищі, щоби при помочі його способності виступати і зносити ся в людністю та вести переговори. Що доторкається ся доставка збіжжа, прилучається й я до погляду посла Штреземана, який сказав учора: Для нас в питанні, чи доставка збіжжа буде переведена порядочно і після договору — практично багато важливіше, як питання, хто в правим володарем на Україні. Що до зміни правительства на Україні, то не можна допевнити ся, чи П належить уважати нещастем. Подумайте про відносини на Україні в послідніх тижнях, які сумні політичній господарії відносини панували там і яка непевність. Правительство було беззрідне супроти тих голосних віднайдів. Так як зараз відносини на Україні стоять, то не можна обйтися без військової управи.

З Української Республіки.

Програма гетьмана.

„Кіевская Мысль“ оголосує заяву нового правительства, в якій воно звертається до поголосок, що воно упровадило новою самодержавією, оперлося на поміщиків і капіталістів, веде реакційну, протиукраїнську політику. В цій заяві говорить ся:

Стреміння гетьмана не тягне руку до самодержавія. Завданням гетьмана є відіслання ідеї незалежності, вільної України в історично-національній - українській формі. Правительство буде переводити, обмінюючи всякої насилиства і нечайних (наглих) змін, в певністю думку дальнішого і всестороннього розвитку української національної культури, обезпечення права української мови в школі і в державних та суспільних організаціях і утвердження всіх форм української державності. Рівночасно признає правительство права всіх національностей, що живуть на території України, має повну пошану до їхніх культур і не піде на шлях ніяких способів утиску й нетерпимості проти якоїсь частини горожан.

Головним завданням правительства, яке має прикмету тимчасовості, полягає в тім, щоби укріпити на Україні державний порядок і довести в умовах цілковитого спокою і правдивості свободи країн аж до хвили скликання народного представництва (парламенту), який обявить правдиву, ніяким утиском з якої-небудь сторони нескривлену волю держави будівлі України. Вироблені

відповідного виборчого закону становить предмет найближчих змагань правительства і в цій незвичайно важкій справі чистить правительство на співучасть всіх людей в державним досвідом і науковими відомостями.

Правительство не має наміру нарушувати яких-небудь політичних свобод, тільки в самі неспокійні часи, який переживає наша рідна країна, після тяжких пережитих ударів, мусить стояти на першім плані інтереси державного порядку. Несправедливі закиди, мовби то правительство служило інтересам поміщиків і не зважало на інтереси селянства. Дійсно сильний господарсько-хліборобський стан є підставою народного блага в такому визначному хліборобському краю, як Україна. І правительство почало негайно в випровадження пляну земельної реформи, в якій поставило собі триiske завдання задоволити малоземельних і безземельних хліборобів.

Правительство не має наміру ступати на дорогу усунення земельної власності, як небезпечно спроби, якої не знає ще ніякі культурний край — ані повернати на шлях знищення хліборобської культури, яка є основою народного господарства на Україні. Та правительство не вляка ніякі жертви, щоби созвороти на Україні здоровий, забезпечений землем хліборобський стан, який буде спосібний підвищити продукцію в найвищій ступені. Ті мастики в приватних посполостях, які для сеї цілі без школди для інтересів господарської культури мусять бути вивлащені, буде держава купувати і передавати потрібуючим селянам по уміркованих цінах. Подробиці цієї реформи, збудованої на цих основах, будуть опрацьовані при співучасти фахових людей, які мають довіру правительству.

З цього всього, що було сказане, ясно, які неслішні в поголоски, що ширяться про піоміж народом. Агіатори, розв'язуючи їх по ціому краю, мають тайні мотиви, які не кермуються добром народу, тільки ведуть до нових тяжких ударів. Правительство, яке не здерхжиться від ніяких способів боротьби проти їх шкідливої діяльності, взвиває всі розумні державно-свідомі елементи до енергійної, невтомної праці в імені вирятування краю перед шкідливим анархією, перед грабунком, насильством, мордом і безумним розкидуванням народного добра в ім'я сотворення сильного, державного порядку, який основується на законах, на дійсній свободі і пошануванню найважніших людських прав, які так довго і безкарно топтують ногами. Тільки спільними і з'єдненими змаганнями тих сучасних елементів утвориться вільна, незалежна і сильна Україна.

(„Frankf. Nachr.“, ч. 134).

Справа Бесарабії.

З Київа доносять: Наспіла тут нота румунського міністерства зовинішніх справ з привітною, та рішучою відмовою на протест Української Центральної Ради з 13. цвітня проши призначення Бесарабії до Румунії. Вчора відбулися наради в тій справі в міністерстві західних справ при співучасти членів державного права та міністра заграницьких справ п. Шульгини Олександра, який був у кабінеті Винниченка.

Крим до України.

Гетьман Скоропадський заявив співробітникам німецької часописи „Пост“, що обсаджені Криму якою-небудь державою були б перешкодою добрих взаємин України до осередніх держав і образило би національну гордість України.

З Відня доносять після київських звідомлень, що міністерська Рада гетьмана заявила ся за прилученням Криму до України.

(„Gener. Anz.“ ч. 118).

Справа української армії.

Обіжник управителя міністерства війни, яке починає свою діяльність, подає основні лінії для утворення національної, адміністративної армії.

Уживання української мови.

Уживання української державної мови є приписано для міністерства. Тому негайно уладжено курси для всіх канцелярій і відділів. Дозволяється ся задержати урядників і неукраїнського походження під умовою, що вони признають незалежність України.

Положення промислу.

Справою вугілля і залізничного промислу заявили на торговельній з'їзді свої побоювання в справі положення промислу наслідком мало вдоволяючих обставин для робітників. Вони домагалися ся негайних способів ще перед реформою законів, знесення фабричних виділів в часі Керенського і пізніших збрінних договорів в справі плати та державного управління основами для робітників, яких відпускається.

(„Frankf. Zeit.“, ч. 130).

Стан українських залізниць.

На торговельнім з'їзді предложив предсідатель київського відділу слідуючий образ положення українських залізниць: Нарація робітників упала на третину, праця урядників на шосту частину належної праці. На північно-донецькій залізниці в 2386 лиших залізничників, оплата яких виносить 6 1/4 мільйонів карбованців річно, на південнозахідніх залізницях 16000 залізничників, оплата яких виносить 40 мільйонів карбованців. Загальне число видатків українських залізниць для лінійних залізничників виносить 200 мільйонів карбованців, за що можна вибудувати 100 верст нової залізниці. Відділу залізничників домагається ся річно 24 мільйони. Чистий дохід із залізниць в 1918 р. був три рази більший як в 1916 р., видатки п'ять разів більші, через те втрати на 16221 версті українських залізниць виносить 800 мільйонів карбованців, отже стільки, скільки виносило удержання всіх російських залізниць перед війною.

(„Frankf. Nachr.“, ч. 139).

Торговельний з'їзд в Київі.

Дня 15. травня відкрито український торговельний і промисловий з'їзд. Присутніх було коло 1000 делегатів всіх господарських союзів, селянського союза та союза великих власників. Після короткого привітання міністром - президентом Лизогубом має свою програму відсіду п. міністер фінансів Гутік. Він заявив ся за державною контроллю для обмеження вільної торгівлі серед загальних оплесків. Однозгідно вибраний предсідателем з'їзду був Дітмар; президент союза горноруських гірничих промисловців заявив іменем з'їзду вдовolenі з бесіди міністра і свою готовість до співробітництва при державній будівлі України.

Учасники конгресу з донецьких углекопів говорили про велику труднощі наслідком непримірного духа робітників.

(„Frankf. Zeit.“, ч. 137).

Фінансовий договір з Україною.

Дня 11. травня між заступниками Австро-Угорщини й Німеччини з однієї сторони й України в другої сторони підписано в Київі договори, на основі яких українське правительство дає до розпорядимости осереднім державам 400 мільйонів карбованців. Вони будуть сплаченні в половині в коронах по курсу 2 корони і в половині в марках по курсу 1 1/2 марки за карбованець.

Через цей договір буде забезпечена центральними державами українська валюта, якої вони потребують на товари з Україною. Одночасно кладеться ся на Україні перший основний під поточний банк, який треба конче оснувати, щоби молодій український фінансовий господарці створити здорові основи, які забезпечать від дальших наслідків неміло зростаючого краху рублевої валюти.

Предсідатель мирової делегації і митрополит.

Соціал-федераліст Шелухін, бувши міністер судівництва в міністерстві Голубовича, заліменований предсідателем української мирової делегації для переговорів з Росією, які почнуться ся дnia 22. травня с. р.

Архієпископ Антоній в Харкові вибраний митрополитом України. Він є назадницького напряму і був перше архієпископом в Житомирі.

(„Frank. Nachr.“ ч. 139).

Російсько-українські переговори.

До Базеля доносять після московського звідомлення бюро Гаваса: У Київі відбулися частинні конференції між українськими і російськими делегаціями. Ведено переговори в справі закінчення війни. Україна заявила готовість до зав'єшення зброй. Українці підносять претенсії до Чорноморської флоти, вони готові за се дати господарські і фінансові полекші Росії. (Про Кубанщину не говориться як іншого. Ред.).

„Кіевська Мысль“ довідується ся, що правительство советів готове до всяких уступок для України в мирових переговорах. Головною умовою є заохочення в засоби поживи за ткацькі вироби і мазюку з Росії.

(„Frank. Zeit.“ ч. 134).

Що буде з Кубанщиною?

Швайцарська часопись „Нойе Цюріхер Цайтунг“ доносять з Москви: Німці машерують проти Кубанщини. Командир революційних військ північного Кавказу завізував совети негайно узброти ціле населення та зорганізувати його, щоби кожної хвилі бути готовим підняти боротьбу. (Кубанщина, як звісно, заселена Українцями. Ред.)

(„Gen. Anz.“, ч. 136).

Нові порядки на Україні.

З Київа доносять: Міністром за-граничних справ буде іменованій соціал-федераліст Дмитро Дороженко, б. губернатор революційного правительства в Галичині. Міністерство освіти має обнати другий Українець Лотоцький, соціал-федераліст. Та поки що не має про це певних вістей, чи вони є вже в складі правительства Кабінету, в яким найбільшим Українцем є майорос кадет Василенко.

Кадетська партія займає ся вступленням членів своєї партії до українського міністерства і порушіла, що треба взяти участь в будові держави, та призначила похвальною особисту участі Василенко.

Сільські комітети розвязують ся. Це викликує негодоване, та поки що без більших заворушень. В Житомирі правительство уважніло кількох членів Видлу для роз日益у землі. Гроши, які найдено в тім Видлу сконфісковано.

(„Gen. Anz.“ ч. 114).

Заказ вивозу до Румунії.

Київське правительство видало обігник, яким забороняється вивоз металів і гуми (резини), далі забороняється ся всякий вивіз до Румунії і до Бесарабії, тому що вона анектована Румунією, і політична та господарська взаємність в Румунію не є що полагожені.

Міністром війни іменовано на Україні генерала Рагозу.

(„Frankf. Zeit.“, ч. 135).

Способи нового правительства.

В Київі представив ся український міністер-президент і комісар для народної просвіти гетьман Скоропадського начальником. Всі міністри заявили своє переконання начальників німецької команди, що відбудова України і віднова порядку потрібус сильної руки. Передовім свідомий того в гетьман Скоропадський. Ціле міністерство робить враження спосібного і охотного до роботи тіла, а складають його люде старші і досвідчені в практиці в противенстві до незрілих фантастичних членів „Ради“, так що ми (Німці) можем сподіватися ся негайно благословленіх Німеччині поступків“.

Банковий директор Добрій, якого звільнено від ув'язнення Радою, став іменований предсідателем фінансового комітету. Урядовий титул „Українська Народна Республіка“ уживаетя ся у всіх документах в українській мові. Нове правительство було призване проголосити вісний стан в Катеринославській губернії. Також в Одесі й Шолтаві бере верх руки, противний правительству. Посідаючи землю вдоволені новими порядками, та про настій безземельних і робітників не має повних відомостей.

(„Gen. Anz.“, ч. 132).

З Київа доносять до „Фоссіше Цайтунг“ про вісний стан в Одесі: За порозумінням з австро-угорськими властями проголосив губернаторський командант Одеси вісний стан над цілою губернією. Австрійська війська будуть на домаганні губернаторів повітових і городського IX у всім підприрати. В Катеринославі заарештували австрійські власті кількох редакторів і членів городської Думи. Міністер праці заявив предсідателів всесукаїнських робітничих депутатів, що міністерська рада порішила не допустити до робітничого конгресу в огляді на хвилеве положення. Міністер Василенко подав до відома російським депутатам, що переговори мирових делегацій почнуться в Київі дnia 22. травня.

(„Gen. Anz.“, ч. 134).

З Київа доносять 15 травня до Відня: Уведено цензуру; підбурювання преси проти осередніх держав звертається ся проти того, що німецька політика хоче ужити Севастополя, як осідок для німецької флоти, далі що Німеччина реквірує засоби вугілля і хоче українські торговельні кораблі дешево наймати. Вихід з Азовського моря запертий мінами. Правительство виступає проти такого способу підбурювання.

(„Frank. Nachr.“, ч. 134).

Привіз засобів поживи з України.

З нагоди обніження рапті хліба в Німеччині від -16. червня на 20 проц. подав „Франкфуртер Цайт.“ такий виказ про привіз засобів поживи з України:

Великі надії, які ми покладали на Україну, не сповнилися і тому при вимірюванні рації хліба ми не можемо на них числити. До 31. липня мала Україна на підставі договору доставити 60 мільйонів пудів збіжжя, отже майже 1 мільйон тоннів—але новозасноване державне бюро не сповнило зобовязання. Політичні події знищили її ці надії. Ціни, які треба платити на Україні, приложені до тамтешніх найвищих цін, які в чотири рази більші від цін в часі миру. За тонну (62¹/2 пудів) пшениці треба платити 840 марок, за жито, овес ячмінь і кукурудзу 660 марок. Ті величезні ціни появiliся на Україні наслідком цілковитої безцінності гроша через велике видавництво паперового грошу, бо в Росії випало його кругло 40 мільярдів рублів. Тому що у селян лежать гроші в скринях, не можна в них нічого купити.

Бюро достави збіжжя мало в цілі доставити нам 60 мільйонів пудів. Цього зобовязання не додержав. Після нових звідомлень, які наспіла в Києві дnia 12. травня, вислано для Німеччини й Австро-Угорщини 30.229 тоннів стручкових союзів (фасолі, гороху), забовязання не було доставити 100.000 тоннів на основі договору. Через границю відійшло 22.269 тоннів, в чого до Німеччини 5.846 тоннів, для Австро-Угорщини 16.850 тоннів. Австрія мала після договору мати першенностю. З того прийшло дотепер до

Німеччини 1852 тоннів. Це в наслідок трудного заїзничого сполучення з Україною. До Німеччини ведуть сухопутним шляхом три заїзниці, до Австрії чотири. Досі уладжено доволі станцій для перевадовання, то можна сподіватися, що дальша достава піде скріпце.

Перевіз через Чорне море в дігдніці. Дунаєм можна перевозити щодені 10.000 тоннів. Крім того є доволі кораблів, щоби налагодити їх збіжжем, яке стоїть у великих скількосях в пристанах України. Та се триває все ж таки вісім неділ, поки збіжжя перепливє через Чорне море і Дунай до Німеччини. При перевадованні його в Брайті на заїзницю перевіз триває майже один місяць. З України обіцяно побільше достави збіжжя доставити 160.000 штук худоби до 31 липня і 240. мільйонів штук яєць. 160 мільйонів штук яєць має дістати Австрія. Весняні засіві на Україні лихі, обоставлені посадівнями були не вияснені. За те зимові засіві (озиміна) стоять далеко краще. На Україні закуплено для Німеччини 50.000 тоннів цукру, який будуть роздавати в Німеччині для смаження мармеладу.

(„Frank. Zeit.“, ч. 136).

З РОСІЙСЬКОГО ЖИТТЯ.

— Неспокій в Москві вибухли останніми дніми, та вже назад привернено спокій. Відійшли війська со-

вєтів ходять по місті. Військові відійшли обсадили державні будівлі. Неспокій викликали анархісти. 3000 військів зникли і дігдії Росії, які вертали, в Фінляндії, затопило ся; се була здобиччю інтелігенція, що відіїшла перед большевиками.

— У бесіді Ленін на засіданні союзів у Москві заявив, що найбільшим ворогом правителства советів є елементарний рух великих власників землі, які створюють ся проти нового ладу большевів, правління. Далі він є за відбудовою армії. З боку антиту дивляться ся на віднову російської армії як на зворот проти Німеччини, підбурюють Росію до нової війни проти осередніх держав.

— Надволжська республіка готовиться ся далі злучити всі міста від Самари до Астрахані та до Уралу в одній державі. Туркестанська республіка під проводом советів проголосила свою федерацію з Росією, яка вислала відпоручників для візволення границь. За Баку ведеться ся завзята боротьба між большевиками і мусульманами. Досі упало 3000 душ в бою за се місто. Корнілов і Алексєєв неначе б то загинули коло Катеринодару.

— Антанта заключив союз з Японією й Китаєм для удержання миру на далекім сході, щоби не допустити до німецької переваги на сході. Тим часом Німеччина після швейцарських часописів відтінають вже Кавказ від Росії, наближаючись до Болгарії.

II.

ЗАКОНИ ПРО ТИМЧАСОВИЙ ДЕРЖАВНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНИ.

Тимчасово до обібраних Сейму і відкритої його діяльності, державний устрій України і порядок керування основуються на слідуючих законах:

Про Гетьманську владу.

1) Влада України належить виключно до Гетьмана України в межах всієї Української Держави.

2) Гетьман стверджує закони і без його санкції ніякий закон не може мати силу.

3) Гетьман призначає Отамана Ради Міністрів. Отаман Міністрів складає Кабінет і представляє його у повному складі на затвердження Гетьмана. Гетьман затверджує і склавує Кабінет у повному його складі. Гетьман приймає і звільняє інших урядових осіб в ряді, коли для останніх не обґрунтовано законом іншого порядку призначена і звільнення.

4) Гетьман є вищай керовничем всіх вносин Української Держави в закордонними державами.

5) Гетьман є Верховний Воввода Української Армії і Флоту.

6) Гетьман оголошує області по військовому, осадному або виключному положенні.

7) Гетьману належить помилування засуджених, полегчення карі і загальне прощення зроблених преступниками подій з касуванням проти них переслідування і висвобождення їх від суду і карі, а також складання казенних вимок і дарування милости в особистих випадках, коли сам не порушають ся нічії охоронені законом інтереси і громадянські права.

8) Накази і розпорядження Гетьмана закріплюються ся Отаман-Міністром або відповідним йому міністром.

Про Віру.

9) Первенствуюча в Українській Державі віра є християнська, православна.

10) Всі неналежні до православної віри Громадяні Української Держави, а також всі мешканці на території України користуються кождай повсемістю свободним відправленням їх віри і богослужінням по обряду оної.

Права і обов'язки Українських Козаків і Громадян.

11) Умови придбання прав Українського козацтва і громадянства, рівно як їх згублення определяються законом.

12) Захист вітчизни є святий обов'язок кожного козака і громадянина Української Держави.

13) Українські козаки і громадяни повинні платити установлені законом податки і пошлинни, а також відбувати повинності згідно постановленням закону.

14) Ніхто не може підлягати переслідуванню за переступне діяння, тільки як в черзі законом определений.

15) Ніхто не може бути затриманий під стороною, лише як в випадках законом определених.

16) Ніхто не може бути суджений і покараний, інше як за переступні події передумованими істнющими в час їх відіснення законами.

17) Оселя кожного неприкосненна. Робить обшукування і виміку без згоди його господара можливе не інакше як в випадках і в порядку, законом определених.

18) Кождий український козак і громадянин має право вільно вибирати мешканство і працю, придбати і відкупити майно і без заборони виїзджати за кордон української держави.

19) Власність є неприкосненна. Принудительне відчуження нерухомого майна, коли се необхідно для якої-небудь державної чи громадської користі можливо не інакше, як за відповідну платню.

20) Українські козаки і громадяни мають право робити вібрацію в межах, не шкідливих законам, мирно і без зброї.

21) Кожний може в межах, установлених законом, висловлювати і писати свої думки, а рівно розвивати їх шляхом друку або іншими засобами.

22) Українські козаки і громадяни не мають право гуртувати громади і спілки в межах, не противних законам.

Про закони.

23) Українська держава керується на твердих основах законів, видах у установлений черзі.

24) Сила законів без виключення обов'язкова для всіх українських підданих і чужинців, в українській державі перебуваючих.

25) Закони, особисто видані для якої-небудь області чи частини населення, новим загальним законом не відсуваються, коли в ньому такої відміні не установлено.

26) Закони обнародуються для загального освідомлення в утвореному порядку і перш обнародування до дії не прикладаються ся.

27) Після обнародування законові надається обов'язкова сила з часу, призначеної для того в самім законі. В самім виданім законі може бути показане на вживання його до обнародування, до виконання по телеграфу, або через нарочин.

28) Закон не може бути скасований інакше, як тільки силою закону. Через те, поки новим законом остаточно не відмінений закон істнующий, він залишає повну свою силу.

29) Ніхто не може відмовлятися віднанням закону, коли він був обнародуванім істнующим порядком.

30) Закони розробляються ся в кожному Міністерстві по належності і передаються ся на загальне обміркування Раді Міністрів.

31) По ухвалі Радою Міністрів внесених законопроектів вони передаються ся на ствердження Гетьмана.

32) Закони, які торкаються деяких відомств, передаються ся в Раді Міністрів після обговорення їх запровадженнями Міністерствами.

33) Міністрам дається можливість видавати розпорядження в розвитку і поясненню законів, при чому всі такі розпорядження належать попередньому ухваленню Радою Міністрів.

Про Раду Міністрів і про Міністрів.

34) Напрямок і обєднання праці окремих відомств по приметам, як

ВІСТИ ЗІ СВІТА.

СОЮЗ ВІМЕЧЧИНІ З АВСТРО-УГОРЩИНОЮ.

Дня 22. травня зібралися в Ісаїї обох держав у головній кватирі і обговорили однозгідно головні гospodarsкі і військові основи союза Німеччини з Австро-Угорщиною. Цей союз має бути оборонний союз проти ворогів і він має зтиснити ся і поглибляти ся ще більше, як союз заключений 1879. між тими обома державами.

(„Frank. Zeit.“, ч. 140).

ЗАГОВОР ІРЛАНДЦІВ ПРОТИ АНГЛІЇ.

„Daily Mail“ доносить, що в Ірландії зарештовано 617 осіб, на розказ Френча під закидом заговору „Сінфейн“ проти єдності держави в союзі з Німеччиною. Мав приготовлювати ся бунт, який мав вибухнути 24. травня. В Ірландії зараз стоїть 40.000 війська. В цілій Ірландії заводяться ся восни суди.

(„Gen. Anz.“ ч. 116).

СУДОВЕ СЛІДСТВО НАД ЦАРЕМ МИКОЛОЮ.

„Наше Слово“ доносить з Москви: Большевицька комісія під проводом Кріленка установила судовий трибунал на бувшого царя.

законодавства так і вишого Державного Управління складається ся на Раду Міністрів.

35) Керування ділами Ради Міністрів складається ся на Генерального Секретаря і на підлягаючу йому Державну Генеральну Канцелярію.

36) Огаман Міністрів і Міністри відповідають перед Гетьманом за загальний хід державного управління. Кожний в Іх окремо відповідає за свою діяльність і розпорядження.

37) За переступні по посаді діяння, Отаман Міністрів і Міністри підлягають громадській уголовній відповідальності на основах, в законі определених.

Про Фінансову Раду.

38) Фінансова Рада є вища народна інституція по справам державного кредиту і фінансової політики.

39) Фінансова Рада складається з Представників і Членів, призначається Гетьманом. Крім того в склад Ради входять на правах членів: Отаман-Міністер, Міністер Фінансів і Державний Контрольор.

40) На Раду складається ся: 1) Обміркування часу і умов здійснення Державних ваймів; 2) обміркування діл, торкаючихся державного кредиту, а також питань коштовного обороту і 3) попередно в особисто, кождий раз разом з розпорядженням Гетьмана, розгляд діл по фінансовій частині, належачих вирішенню законодавчим порядкам.

41) Обміркування Ради передаються ся на перегляд Гетьмана.

Про Генеральний Суд.

42) Генеральний Суд Української Держави уявляє собою вищого охоронятеля і захистника закону та Вищій Суд України по справам судівництва та адміністративним.

43) Генеральний Суд оголошує до загальної відомості всі закони і накази Уряду, слідкуючи за закономірністю їх віддалення.

44) Порядкуючий Генеральний Суд та усі Генеральні Судді призначаються Гетьманом.

Гетьман всієї України.

ПАВЛО СКОРОПАДСЬКИЙ.

Отаман Ради Міністрів

МИКОЛА УСТИМОВИЧ.

29. квітня 1918 р. М. Київ.

Обжаловують його за замах стану наслідком зміни виборчого закону до Думи, за неправне уживання публичного гроша і другі злочини. Відділ лотишських стрільців виїжджає до Тобольська щоби привезти бувшого царя до Москви. Царевич занедужав майже безнадійно. Кількох членів фамілії Романових приїхало з Криму до Києва, увільнені Німцями з під сторожі.

(„Frank. Zeit.“, ч. 140).

УСПІХ РУМУНІ.

Генерал першої дивізії Григореску видав бенкет на честь президента міністрів Маргільомана в Яссах і підініс тост, в яким хвалив його за мир з осередками державами. Цей мир є найбільшим успіхом, який могли Румуни осягнути в даних обставинах. У відповідь на се відповідь Маргільоман, що він сповнив свій обов'язок, та що глупостю було з несприготованою армією виступити до війни на фронті довгим на 200 км. Що до здобутку Бесарабії визначив Маргільоман, що се здобула Румунія не в Кишиневі, а в Букарешті. Він запевнив, що без підмоги Австро-Угорщини й Німеччини не могла Румунія здобути сього великого краю на 45.000 кв. км., з 3 мільйонами мешканців. (Gen. Anz. ч. 139).

КОЛИ БУДЕ МИР?

Державний канцлер Гертлінг сказав в своїй розмові з угорськими послами про можливість негайного миру: Ми воюємо тепер за своє існування і за мир, за яким ми тужимо. Я є ще досить оптимістом, щоби думати, що ми будемо мати мир ще цього року. Кажу я: я оптиміст, хоч бесіди державних мужів з боку антиту говорять ще про розвал осередків держав. Я маю повне пересвідчення, що дальішні події на заході нас приближать до негайного кінця війни.

(Gen. Anz. ч. 115.)

Війна.

(Огляд за минулій тиждень).

На західній фронті у Фландрії на 5 км. від Іпері на південі зайняли Німці англійські окопи на просторі 2 км. Успіх був більш, як би се не було коло Іпері, — спірне місце обох сторін. Коло гори Кемелі відбуваються ся що раз свіжі наступи Французів, але їх відбивають Німці. Проте всі події на західній фронті не є великого значення. Поки що там триває павза; за лініями приготовляється велика — може й рішаюча — битва в обох сторін. Американців що раз більше прибуває, всі пристані для нейтральних зачинені до кінця травня.

На італійській фронті те саме; котра сторона почне офензиву — ще не знати.

На Україні пішли і йдуть Німці в напрямі Волги, відтинаючи увесь Кавказ від Росії. Доносить це швейцарські часописи.

З таборового життя.

До ТОВАРИШІВ на робітничих командах.

Просить ся тих товаришів, які присилають якісь прохання до Генеральної Старшини чи Командантури, писати виразно номер команди, бо без номера тяжко шукати, звідкіля прийшло прохання, і тому тяжко його залагоджувати.

Генеральна Старшина.

— Таборове віче. В суботу, 17. травня, в Народному Домі після чампіонату перерви відбулося знов таборове віче. Т. Лепкий мав виклад про сучасні події на Україні. Розпочавши від початку революції, коли зорганізувалася була Центральна Рада, шановний промовець докладно з'ясував заслуги бувшої української влади за короткий час Правління. Перед нею стояли два завдання: проголосити незалежність України і заключити мир; завдання незвичайно тяжкі, до сповнення, здавалося, немовірні. Центральна Рада виконала Ix, і за це їй належить ся честь і дяка. Імена Грушевського, Любінського й інших членів Центральної Ради передуть до історії, як імена тих, що справедливому стремлінню нашого народу до волі помогли сповнити ся і перші зробили крок до звратання ров'єння війною народів. Треба було богато віри, запалу, прямо лицарського підйому духа, щоб таке діло сповнити. Центральна рада спромоглася на них, але не спромоглася на силу. Давлення із він було більше, чим сила, яку народне наше правительство потрафило добути із нутра народу, мало освідченого, блекотою задурманеного, зліднями побитого. Центральна Рада мусіла уступити, а П. місце зайняло нове правительство з гетьманом Скоропадським, потомком гетьмана Івана, що правив Українським після Мазепи, на чолі. Перед отсім новим правителством стоять тяжкі й дуже відповідальні праці: закріпити те, що добула Центральна Рада. Класти граніт на граніт!, цегляну на цеглині, поки не стане будинок незалежності України, на звірх гарній, у нутрі для всякої вигідний, в своїх демократичних основах кріпкий і непохитний.

Як отсе завдання сповнить правительство Скоропадського, про це нині не час говорити.

З універсалів нового гетьмана видно, що він хоче вести далішу роботу більш будови незалежності України на демократичних умовах, обіцяє селянинові землю, робітників обезпеку праці і каже, що подбас про скликання парламенту, який рішатиме про остаточний лад нашої держави.

Шановний прелегент ралів не тратити завчасу спокою і надії на краще, а поки що не галяти марно часу й користати ся з усякої нагоди для придбання собі знання, бо це є найголовніша взир в борботі з нашими ворогами, яка чекає нас в будущності; крім того п. прелегент визначив необхідність взаємного довір'я поміж інтересами й народом, бо і ті й другі однаково роблять на користь держави, коли працюють пільно й розумно.

„Просвітіте ся й блюдіте ся, да не поробощені будете“.

По скінчення реферату де-хто з присутніх ставила запити, які п. прелегент давав відповіді. Потім обговорювались ще де-які біжуучі справи, після чого віче зачинилось співом національного гіму.

— Театр. У неділю, 19. травня, повинна була відбутися вистава пісні „БОРЦІ ЗА МРІЇ“, але через те, що світло в театральній залі зіпсувається і його скоро полагодити не вдалося, виставу відкладено.

Почтова скринька.

Тов. П. Хробусій. Ваші гроші одержані, але не знаємо, куди вислати замовлення, бо Ви не подали своєї адреси.

Замовляйте, поки не випродано, книжки:

КНИЖКИ ПО УКРАЇНО-ЗНАВСТВУ:

Пам'яткова книжка Союза визволення України. (Календар-збірка). В. опр. 1. 30
— без оправи 1. —
Значіння Самостійної України для європейської рівноваги. О. Скоропис. — 10

Українське військо. І. Кримілевич (з малюнком). — 20
Галичина в житті України. М. Лозинський. — 30

Що треба знати кожному Українцеві. В. Заклинський. — 15

Церковний бік української справи. С. Томашівський. — 15

Русь-Україна, а Московщина. Р. Д. Ізегельський. — 50

Як жив український народ. Коротка історія України, з малюнком. І. Грушевський. — 40

Національне відродження австро-угорських Українців. В. Гнатюк. — 40

Хмельниччина в повісті Сенкевича. В. Антонович. — 20

Чужинці про українську справу. Вад. С. В. У. — 20

Українська народна словесність. В. Гнатюк. — 50

Українство в Росії. В. Дорошко (з ілюстрацією). — 80

Як Москва піщала Україну. В. Будапенський. — 30

Самостійна Україна. Рев. Укр. Парти. — 10

„Громада“ Укр. часопись 1881. Число I і II. за обидва 1. 20

„Громада“ Укр. збірка 1879. Число 4 і 5, за кожне 1. —

Іван Франко. Опис життя й діяльності. М. Лозинський. — 80

Про укр. мову і укр. школу. М. Грушевський. — 35

Пам'яті Івана Франка. М. Возниця. — 50

Світогляд Івана Франка. В. Заклинський. — 10

Михайло Павлик. М. Лозинський. — 20

Наша рідна мова. М. Возниця. — 05

Петро Коняшевич Сагайдачний. А. Чайковський. — 30

Якої Федерациї! автономії хоче Україна. М. Грушевський. — 30

Павличко-Західна Україна. М. Кордуба. — 30

Російська Україна і П. відродження, з порт. письменників і др. укр. діячів. — 50

Просвітіта справа на селі. І. Павлик. — 30

Нові часи. Ілюстр. іст. збірка. — 20

Красне письменство.

Кобза, вибір поезій, ч. I без оправи. — 75

Тарасові пісні. Драмат. картина в іршах. О. Кобза. — 25

З великих днів. Поема з весняним часом. О. Кобза. — 30

Вереміївська буча. Оповід. з сел. життя. О. Міцюк. — 20

До світла. Оповід. І. Франко. — 25

Наталка-Полтавка. Укр. опера. І. Котляревський. — 40

Перекопоті. Оповід. Гр. Кілька-Основяненко. — 25

Ведмедівська попівна. Істор. оповід. — 20

Войнаровський. Істор. поема. Рильськ. — 75

Козачка. Чумак. Свекруха. Оповід. М. Вовчок. — 40

Давнє горе. Степова могила. Орися. Опов. І. Кульчиця. — 40

За козацьким хлібом. Опов. з давнім часом. — 60

В поті чола. Збірка оповідань. І. Франко. — 50

Українські колядки. Вид. С. В. У. — 15

Наша пісня. Збірка української патріотичної пісні з потоми. — 23

Два сини. Оповід. М. Вовчок. — 25

Риблака Панаса Крутъ. І. Левицький. — 25

КНИЖКИ ПОПУЛЯРНО-НАУКОВІ, СУСІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ГОСПОДАРСЬКІ, ІНФОРМАЦІЙНІ ІІІ.

Як определити вагу живої художні. Вид. полон. — 10

Українці в Америці. О. Кирilenko. — 30

Філіппіада та філіппіадське питання. І. Вовчковський. — 70

Листи в Німеччину. С. Левицький. — 30

Білоруське відродження. І. Богданович. — 20

Литовці. М. Троцький. — 20

Введення в національну економію. Ю. Ворхарт. — 20

УВАГА: Книжки на команди висилася тільки по одержанню грошей.

Адреса: Ukrainianischer Unterrichts-Ausscuss, Lagerzeitung, in Wetzlar.

З друкарів „Союзу Визволення України“ в таборі Вецлар.

Комуністичний маніфест. Маркс і Енгельс. — 20
Хто в чого живе. С. Дікітей. — 20
Я болгарі здобули собі свободу. — 20
Як вибрати коня. — 25
Борба за волю і незалежність України. — 15
Роля України в болгарські відродження. — 10

ПІДРУЧНИКИ.
Коротенька українська правопись. — 15
Підручники до науки німецької. Рудницький. — 2
Материнське слово. Перша читанка з портр. Шевченка. — 45
Українець у Німеччині. Українсько-німецький перевод. — 65
Німецько-українськ. розмовник. „Soldatenpragschreibgut“. — 20
Німецько-українськ. словар. Улож. П. Лисенський в оправі. — 2. 2. 50

ЗВІРКИ, КАЛЕНДАРИ, КАРТКИ ІІІ.
Календар укр. громади в Білій на 1918. р. з ілюстрацією. — 1. 60
«Розвага». Календар полон. у Фрайштадті на 1917 р. — 1.
Календарик на 1917 рік. — 20
Захаляння книжечка. Збірка. Видання полоненіх. — 10
Модестові Менцинському. Збірка. Вид. половеніх. — 05
Тарасові Шевченкові в 102 р. Іого урод. Вид. полов. — 10
Дідові казки. А. Поміботок. Вид. полов. — 05
З минулого. Збірка. Вид. полов. — 05
Переписні картки з портрет. письменників: Т. Шевченка, М. Грушевського та інш. Ціна цілої серії (12 шт.). — 90
Переписні картки з малюнками роботи українського художника - мальра Ждахи, з вітами до українських пісень: 1) Ой, не гаразд, за порожки, не гаразд вчимли, 2) Ой, не полі, ой, у полі тай у Барішполі, 3) У дібріві чорна галка, 4) Засині стили козаченки в поході з полуночі, 5) Стогне вітер вільний в полі, 6) Гей, не дивуйте, добрі люде, 7) Ой, не світи, місяченьку, 8) Ой, залишив козак, запив, 9) За Сібіром сонце ходить, хлонці не зівайте, 10) Ой, не знає козак, ой, да не знає Супрун. Ціна цілої серії (10 шт.). — 75

Нові видання, котрі тільки що одержані:
Завдання нової школи. Густ. Вілекен. — 20
„Добра Новина“ (часопис). — 20
Бути в с. Вишнівцях. С. Загородний. — 20
Сорочинський Ярмарок. з вечорів на якотрі біля Диканьки. М. Гоголь. — 30
Лист до царя. Микола І. Л. Толстой. — 15
Хто народові ворог? М. Долєнко. — 20
Як люде прав собі добувають. С. Ярошенко. — 20
Слідами Українських Січових стрільців. О. Назарук. — 2. 30
Історичні Листки: 1) Кіївський князь, 2) Староукраїнське лицарство, 3) Галицькі повстання, 4) початки запорожськ. січі, 5) Гетьм. Іван Богун, 6) З культури Хмельниччини, 7) Ф. Орлик, 8) Селинська самооборона в Галичині. Кожн. по. — 5
Як упала царська влада. — 45
Як пройшла в Росії революція. — 45

Книжки в чужих мовах.
По московськи.
Монсей. Поема. І. Франко. Переяклад в українськ. — 80
Піони пільгника. Поезії А. Кобца. Переяклад в україн. — 80
Германія. Сергій Меч. Коротка географія Німеччини. —